

**ПРАТ «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

МАУП

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЛАТИНСЬКА МОВА)»
(для бакалаврів)**

Київ – 2017

Підготовлено кандидатом педагогічних наук, доцентом Баховим І.С.

Затверджено на засіданні кафедри іноземної філології та перекладу (протокол №1 від 31 серпня 2017 р.)

Схвалено Вченою радою Навчально-наукового Інституту Міжнародних відносин та соціальних наук ПрАТ «ВНЗ МАУП» (протокол №1 від 31 серпня 2017 р.)

Робоча програма дисципліни «Латинська мова». — К.: МАУП, 2017. — 16 с.

Робоча програма призначена для студентів заочної форми навчання, містить вступну частину, програмний матеріал дисципліни, структуру залікових кредитів, тематичні плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи, план практичної підготовки (практичні навички та вміння, якими повинен володіти студент в результаті вивчення дисципліни), перелік питань для підсумкового контролю, форми контролю, а також перелік навчально-методичної літератури.

© ПрАТ «ВНЗ МАУП», 2017

Пр АТ «ВНЗ МАУП»

РОБОЧА ПРОГРАМА

З дисципліни «Латинська мова»

Спеціальність: 226 «Фармація, промислова фармація»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень

Факультет: фармації

Кафедра: кафедри іноземної філології та перекладу

Нормативні дані:

Спеціальність, термін навчання	Форма навчання	Семестр	Кількість навчальних тижнів	Підсумковий контроль				Кількість кредитів	Кількість годин							
				Іспит	Залік (ПК)	Курсова робота (проект)	Розрах.-графічне завдання		ЕCTS	Загальна кількість	Кількість аудиторних годин				Самостійна робота	Позааудиторна робота
											Всього	Лекцій	Практичних занять	Семінарських занять		
Фармація, промислова фармація, 3 р.	денна	1	20	-	оцінка	-		3	90	18	-	18	-		72	

Робочу програму склали: доцент Бахов І.С.

Програму обговорено на засіданні
 кафедри іноземної філології та перекладу

"31" серпня 2017 р., протокол № 1

Програму ухвалено на засіданні Вченої ради Навчально-наукового Інституту Міжнародних
 відносин та соціальних наук

«31» серпня 2017 р., протокол № 1

Завідувач кафедри
 кафедри іноземної філології та перекладу

І.С. Бахов

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна «Латинська мова» належить до циклу дисциплін професійної підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація».

Програма з дисципліни «Латинська мова» входить до переліку обов'язкових компонент освітньо-професійної програми «Фармація» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація», галузі знань 22 «Охорона здоров'я», кваліфікація: бакалавр фармації. Навчання здійснюється протягом 3 років. Програма структурована на модулі, змістові модулі, теми.

Згідно з навчальним планом вивчення дисципліни здійснюється на 1 курсі, упродовж I семестру.

Латинська мова як навчальна дисципліна:

а) базується на знанні рідної та російської мови, іноземних мов. Вивчення термінології клінічних дисциплін закладається на базі оволодіння лексичним матеріалом греко-латинських назв органів людського тіла, різних анатомічних утворень, що дає змогу розуміти і конструювати терміни – композити і кількаслівні терміни – діагнози.

б) в майбутній професії це забезпечує грамотність лікаря, а також міжнародне термінологічне порозуміння між фахівцями. Програму дисципліни «Латинська мова» поділено на 2 змістових модулів таким чином:

1. Фонетика. Структура анатомо-гістологічного терміну
2. Фармацевтична та клінічна термінологія

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є:

- а) практичні заняття;
- б) самостійна робота студентів (СРС);
- в) консультації.

Самостійна робота студентів має бути чітко організована та відповідно проконтрольована. Виділяють такі форми самостійної роботи студентів: підготовка до практичних занять (теоретична підготовка, виконання письмових позааудиторних завдань тощо), самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять (написання реферату, виконання письмової роботи), підготовка до тестового контролю засвоєння модулю, підготовка огляду наукової літератури за однією з тем. Для уніфікації та підвищення ефективності самостійної роботи для студентів та викладачів складені методичні рекомендації. Після перевірки письмових робіт проводиться аналіз помилок, в разі необхідності – співбесіда. Підготовка та оформлення презентації закріплює навички роботи з комп'ютером, формує нові уміння, пов'язані з аналізом та узагальненням наукової інформації, готує майбутнього фахівця до публічних виступів та дискусій. Набуття таких навичок та вмій також необхідно для виконання та захисту дипломних робіт, наукової роботи у СНТ та підготовки доповідей на конференції молодих науковців. Вони закладають підґрунтя для подальшої інформаційно-консультативної роботи фахівця фармації.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою як середня арифметична оцінка засвоєння окремих модулів. Вона має визначення за системою ECTS та 4-х бальною традиційною шкалою, яка прийнята в Україні.

Засвоєння теми (поточний контроль) контролюється на практичних заняттях відповідно до конкретних цілей, засвоєння змістових модулів (проміжний контроль) – на практичних підсумкових заняттях.

Підсумковий контроль засвоєння модулів здійснюється по їх завершенню на підсумкових контрольних заняттях. Для тих студентів, які бажають поліпшити оцінку з дисципліни чи мають занижений рейтинг по завершенню вивчення дисципліни навчальним планом передбачено термін для перескладання підсумкового контролю.

2. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: ознайомлення студентів з медичною та фармацевтичною термінологією, що представлена у відповідних міжнародних номенклатурах (анатомічна, біологічна).

Основними завданнями є:

засвоєння студентами певного об'єму лексики, принципів словотворення й основних греко-латинських словотвірних елементів, що вживаються в клінічній термінології.

Компетентності:

Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній фармацевтичній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, хімічних, технологічних, біомедичних та соціально-економічних наук; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; ясно і недвозначно доносити свої висновки та знання, розумно їх обґрунтовуючи, до фахової та не фахової аудиторії.

Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, вчитися і бути сучасно навченим.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 8. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, здатність спілкуватися іноземною мовою (переважно англійською) на рівні, що забезпечує ефективну професійну діяльність.

ЗК 10. Здатність до вибору стратегії спілкування, здатність працювати в команді та з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності.

ЗК 12. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми активності для відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК 2. Здатність здійснювати консультування щодо безрецептурних лікарських засобів й інших товарів аптечного асортименту; фармацевтичну опіку під час вибору та реалізації безрецептурного лікарського засобу шляхом оцінки співвідношення ризик/користь, сумісності, показань та протипоказань керуючись даними про стан здоров'я конкретного хворого із врахуванням біофармацевтичних, фармакокінетичних, фармакодинамічних та фізико-хімічних особливостей лікарського засобу та інших товарів аптечного асортименту.

ФК 4. Здатність забезпечувати раціональне застосування рецептурних та безрецептурних лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту згідно з фізико-хімічними, фармакологічними характеристиками, біохімічними, патофізіологічними особливостями конкретного захворювання та фармакотерапевтичними схемами його лікування.

ФК 5. Здатність здійснювати моніторинг ефективності та безпеки застосування населенням лікарських засобів згідно даних щодо їх клініко-фармацевтичних характеристики, а також з врахуванням суб'єктивних ознак та об'єктивних клінічних, лабораторних та інструментальних критеріїв обстеження хворого.

ФК 13. Здатність здійснювати виробничу діяльність аптек щодо виготовлення нестерильних лікарських засобів у різних лікарських формах за рецептами лікарів і замовленнями лікувальних закладів, включаючи обґрунтування технології та вибір допоміжних матеріалів відповідно до правил Належної аптечної практики (GPP).

ФК 14. Здатність брати участь у виробництві лікарських засобів в умовах фармацевтичних підприємств, згідно до вимог Належної виробничої практики (GMP) з відповідним оформленням необхідної документації. Визначати стабільність лікарських засобів.

ФК 15. Здатність організовувати та проводити заготівлю лікарської рослинної сировини відповідно до правил Належної практики культивування та збирання вихідної сировини рослинного походження (GACP), як гарантії якості лікарської рослинної сировини і лікарських

засобів на її основі. Здатність прогнозувати та обраховувати шляхи вирішення проблеми збереження та охорони заростей дикорослих лікарських рослин, відповідно до чинного законодавства.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії оснований на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини.

ПРН 2. Застосовувати знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності.

ПРН 4. Демонструвати вміння самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел та використання цих результатів для рішення типових та складних спеціалізованих завдань професійної діяльності.

ПРН 7. Виконувати професійну діяльність з використанням креативних методів та підходів.

ПРН 8. Здійснювати професійне спілкування державною мовою, використовувати навички усної комунікації іноземною мовою, аналізуючи тексти фахової спрямованості та перекладати іншомовні інформаційні джерела.

ПРН 10. Дотримуватися норм спілкування у професійній взаємодії з колегами, керівництвом, споживачами, ефективно працювати у команді.

ПРН 12. Аналізувати інформацію, отриману в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати й використовувати її у професійній діяльності.

ПРН 22. Планувати та реалізовувати професійну діяльність на основі нормативно-правових актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик.

ПРН 23. Сприяти збереженню здоров'я, зокрема профілактиці захворювань, раціональному призначенню та використанню лікарських засобів. Виконувати сумлінно свої професійні обов'язки, дотримуватися норм законодавства щодо просування та реклами лікарських засобів. Володіти психологічними навичками спілкування для досягнення довіри та взаєморозуміння з колегами, лікарями, пацієнтами, споживачами.

ПРН 24. Обирати раціональну технологію, виготовляти нестерильні лікарські засоби у різних лікарських формах за рецептами лікарів і замовленнями лікувальних закладів, оформлювати їх до відпуску. Виконувати технологічні операції: відважувати, відмірювати, дозувати різноманітні лікарські засоби за масою, об'ємом тощо. Розробляти й оформлювати технологічну документацію щодо виготовлення лікарських засобів в аптеках.

ПРН 25. Організовувати та проводити раціональну заготівлю лікарської рослинної сировини. Розробляти та впроваджувати заходи з охорони, відтворення та раціонального використання дикорослих видів лікарських рослин.

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Змістовий модуль 1.

Фонетика. Структура анатомо-гістологічного терміну

Конкретні цілі:

- *вміти читати та грамотно писати;*
- *знати основ граматики (відмін іменників та прикметників, узгодження прикметників з іменниками, дієслова у формах, що вимагає програма, вживання та переклад вищого і найвищого ступенів порівняння прикметників, займенників та прислівників, що вживаються у фармацевтичній термінології).*
- *знати граматичні категорії прикметника. Вміти розрізняти групи прикметників, узгоджувати прикметники з іменниками. Знати фармацевтичну лексику прикметників I-ої групи. Знати грецькі дублети і словотворчі елементи прикметників I-II відмін і вміти виділяти їх у назвах лікарських засобів. Фармацевтичні фразеологічні вирази.*
- *вміти утворювати дієприкметники минулого часу пасивного стану та їх перекладати. Знати дієприкметникову лексику, що вживається у фармацевтичній термінології.*

Тема 1. Фонетика. Вступ. Алфавіт. Класифікація голосних і приголосних. Дифтонги. Буквосполучення. Довгота і короткість. Фонетика. Наголос.

Конкретні цілі:

- Сформувати навички читання і вимови латинських букв та буквосполучень, які закріплюються протягом усього курсу навчання.
- Знати правила наголосу.

Визначення біохімії як науки та її місце серед інших медико-біологічних дисциплін. Об'єкти вивчення та завдання біохімії. Розділи біохімії та її значення для вивчення профільних дисциплін. Світова історія біохімії та розвиток біохімічних досліджень в Україні.

Тема 2. Іменник. Граматичні категорії іменника. Характеристика відмін, словникова форма іменників.

Конкретні цілі:

- знати граматичні категорії іменника, його словникову форму. Вміти визначати рід, основу та відміну іменників.

Тема 3. Граматичні категорії прикметника. Родові закінчення, визначення основи. Узгоджене означення.

Конкретні цілі:

- знати граматичні категорії прикметника. Вміти розрізняти групи прикметників, узгоджувати прикметники з іменниками.

Тема 4. Іменники I відмини.

Конкретні цілі:

- відмінювати іменники I відмини, перекладати речення, терміни та номенклатурні назви з неузгодженим означенням. Знати грецькі дублети та словотворчі елементи іменників I відмини і вміти виділяти їх у назвах препаратів. Вміти написати словникову форму грецьких іменників I відмини

Тема 5. Іменники II відмини. Іменники III відмини

Конкретні цілі:

- вміти відмінювати іменники II, III відмини. Знати грецькі дублети і словотворчі елементи іменників II, III відмини і вміти виділяти їх у назвах лікарських засобів. Фразеологічні фармацевтичні вирази.

Тема 6. Системне вивчення прикметників I групи. Дієприкметники минулого часу пасивної форми. Лексика.

Лексика. Дієприкметники минулого часу пасивної форми. Лексика. Суфікси. Сталі вирази. Греко-латинські еквіваленти. Узгодження прикметників I групи з іменниками III відміни.

Тема 7. Узгодження прикметників I групи з іменниками III відміни.

Граматичні категорії прикметника. Правила узгодження прикметників з іменниками. Лексичний мінімум.

Тема 8. Закінчення середнього роду. Закінчення жіночого роду.

Голосний тип. Винятки. Особливості відмінювання деяких слів середнього роду – vas, gramma etc. Лексика. Греко-латинські еквіваленти. Сталі вирази. Винятки. Лексика. Греко-латинські еквіваленти жіночого роду. Сталі виразитіл.

Тема 9. Особливості відмінювання іменників. Вивчення іменників IV відміни. Вивчення іменників V відміни.

Особливості відмінювання іменників грецького походження на «sis», а також латинських слів типу febris і інші. Лексика. Сталі вирази. Винятки. Лексика. Сталі вирази.

Тема 10. Прикметники III відміни.

Лексика. Сталі вирази. Узгодження з іменниками I, II, III відміни. Лексика. Дієприкметники теперішнього часу активного стану. Лексика. Вживання в анатомічній термінології. Ступені порівняння прикметників в медичній термінології.

Змістовий модуль 2.

Фармацевтична та клінічна термінологія

Конкретні цілі:

Застосовувати знання нового та набуті на попередніх заняттях знання граматичного матеріалу на практиці, використовувати одержану інформацію у нестандартних ситуаціях.

Вивчення клінічної термінології як основи професійної мови лікарів, у розвитку уміння отримувати поняття терміну завдяки знанню його словоутворюючих елементів. Даний матеріал розвиває здібності оперування клінічною термінологією, уміння диференціювати наукові лексичні одиниці.

Тема 11. Прийменники. Сполучники. Вживання у фармацевтичній термінології.

Прийменники, які в латинській мові вживаються з Acc. Прийменники, які в латинській мові вживаються з Abl. Прийменники, які вживаються з двома відмінками

Тема 12. Фармацевтична термінологія. Рецептатура.

Назви лікарських форм. Наукові та тривіальні назви лікарських засобів. Світова синонімія

Тема 13. Рецепт. Структура рецепта.

Граматична структура рецептурного рядка. Простий та складний рецепт. Додаткові написи у рецепті.

Тема 14. Сучасні приписи таблеток, драже, супозиторіїв та очних плівок.

Умовний спосіб теперішнього часу активного та пасивного станів, третя особа однини та множини. Рецептурні формулювання для позначення лікарських форм при традиційному виписуванні ліків. Частотні відрізки з хімічним значенням (aeth, meth).

Тема 15. Міжнародна латинська хімічна номенклатура.

Найменування хімічних елементів. Найменування кислот. Найменування оксидів, пероксидів, гідроксидів. Найменування закисів. Найменування солей. Назви солей кисневмісних кислот. Назви кислих та основних солей. Назви солей безкисневих кислот. Назви натрієвих і калієвих солей. Скорочення у рецептах.

Тема 16. Загальні відомості про клінічну термінологію

Структура клінічних термінів Словотворення шляхом складання основ Грецькі ТЕ, які позначають назви органів і частин тіла, науку, методи діагностичного обстеження, лікування, захворювання (частина I).

Тема 17. Грецькі терміоеlementи, які позначають назви органів і частин тіла, патологічні стани (частина II).

Грецькі суфікси у клінічній термінології.

Тема 18 Грецькі терміоеlementи, які позначають фізичні властивості, патологічні стани та зміни органів і тканин, терапевтичні і хірургічні способи лікування (частина III).

Орфографія та значення грецьких ТЕ. Клінічні терміни в об'ємі лексичного мінімуму

Тема 19. Грецькі терміоеlementи, які позначають тканини, органи, секрети, виділення та інше (частина IV).

Конструювання термінів у словниковій формі.

Тема 20. Грецькі терміоеlementи, які позначають назви тканин, органів, статі, віку, функціональні і патологічні стани, процеси, фізичні властивості, якості (частина V, VI).

Конструювання термінів у словниковій формі.

Орієнтовна структура залікових кредитів

№ з/п	Тема	Лекції	Практ. заняття	СРС	Індивідуальна робота
Змістовий модуль 1. Фонетика. Структура анатомо-гістологічного терміну					
1	Фонетика. Вступ. Алфавіт. Класифікація голосних і приголосних. Дифтонги. Буквосполучення. Довгота і короткість. Фонетика. Наголос.			3	Робота з навчальною літературою, конспектами лекцій, виконання тестових завдань
2	Іменник. Граматичні категорії іменника. Характеристика відмін, словникова форма іменників.		2	3	
3	Граматичні категорії прикметника. Родові закінчення, визначення основи. Узгоджене означення.			3	
4	Іменники I відміни.		2	3	
5	Іменники II відміни. Іменники III відміни			3	
6	Системне вивчення прикметників I групи. Дієприкметники минулого часу пасивної форми. Лексика.		2	3	
7	Узгодження прикметників I групи з іменниками III відміни.			3	
8	Закінчення середнього роду. Закінчення жіночого роду.			3	
9	Особливості відмінювання іменників. Вивчення іменників IV відміни. Вивчення іменників V відміни.		2	3	
10	Прикметники III відміни.			3	
Змістовий модуль 2. Фармацевтична та клінічна термінологія					
11.	Прийменники. Сполучники. Вживання у фармацевтичній термінології.		2	4	Робота з навчальною літературою, конспектами лекцій, виконання тестових завдань
12.	Фармацевтична термінологія. Рецептатура.			5	
13.	Рецепт. Структура рецепта.			5	
14.	Сучасні приписи таблеток, драже, супозиторіїв та очних плівок.			5	
15.	Міжнародна латинська хімічна номенклатура.		2	3	
16.	Загальні відомості про клінічну термінологію			3	
17.	Грецькі терміноелементи, які позначають назви органів і частин тіла, патологічні стани.		2	4	
18.	Грецькі терміноелементи, які позначають фізичні властивості, патологічні стани та зміни органів і тканин, терапевтичні і хірургічні способи лікування.			4	
19.	Грецькі терміноелементи, які позначають тканини, органи, секрети, виділення та інше.			4	
20.	Грецькі терміноелементи, які позначають назви тканин, органів, статі, віку, функціональні і патологічні стани, процеси, фізичні властивості, якості.		2	3	
	Підсумковий контроль засвоєння модуля		2	2	
	Разом		18	72	

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ З ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Тема лекції	Кількість годин
1.		-

5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Тема практичного заняття	Обсяг у годинах
1	Тема 1. Фонетика. Вступ. Алфавіт. Класифікація голосних і приголосних. Дифтонги. Буквосполучення. Довгота і короткість. Фонетика. Наголос. Тема 2. Іменник. Граматичні категорії іменника. Характеристика відмін, словникова форма іменників. Тема 3. Граматичні категорії прикметника. Родові закінчення, визначення основи. Узгоджене означення.	2
2	Тема 4. Іменники I відміни. Тема 5. Іменники II відміни. Іменники III відміни	2
3	Тема 6. Системне вивчення прикметників I групи. Дієприкметники минулого часу пасивної форми. Лексика. Тема 7. Узгодження прикметників I групи з іменниками III відміни. Тема 8. Закінчення середнього роду. Закінчення жіночого роду.	2
4	Тема 9. Особливості відмінювання іменників. Вивчення іменників IV відміни. Вивчення іменників V відміни. Тема 10. Прикметники III відміни.	2
5	Тема 11. Прийменники. Сполучники. Вживання у фармацевтичній термінології. Тема 12. Фармацевтична термінологія. Рецептūra. Тема 13. Рецепт. Структура рецепта. Тема 14. Сучасні приписи таблеток, драже, супозиторіїв та очних плівок.	2
6	Тема 15. Міжнародна латинська хімічна номенклатура. Тема 16. Загальні відомості про клінічну термінологію	2
7	Тема 17. Грецькі терміноелементи, які позначають назви органів і частин тіла, патологічні стани (частина II). Тема 18. Грецькі терміноелементи, які позначають фізичні властивості, патологічні стани та зміни органів і тканин, терапевтичні і хірургічні способи лікування (частина III).	2
8	Тема 19. Грецькі терміноелементи, які позначають тканини, органи, секрети, виділення та інше (частина IV). Тема 20. Грецькі терміноелементи, які позначають назви тканин, органів, статі, віку, функціональні і патологічні стани, процеси, фізичні властивості, якості (частина V, VI).	2
	Підсумковий контроль засвоєння модуля	2
	РАЗОМ	18

6. ПЛАН ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

(практичні навички та вміння, якими повинен володіти студент у результаті вивчення дисципліни «Латинська мова»)

Уміння:

- використовувати греко-латинські медичні терміни в практичній діяльності фахівця.
- застосувати алфавіт в роботі зі словником.
- правильно відображати на письмі звуки латинського алфавіту та латинізованих медичних термінів.
- вільно володіти лексичним матеріалом і уміти класифікувати слова за відмінами з метою постановки орфографічно правильного написання закінчень.
- вільно конструюватися анатомо-гістологічними термінами на базі одержаних граматичних знань.
- практично застосувати правила побудови рецепта в перекладі і в розв'язанні рецептурних задач.
- вільно перекладати основні клінічні діагнози головних медичних галузей – терапії, хірургії, нервових хвороб, стоматологічних хвороб, гінекології тощо.

7. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

№ п/п	Тема	Кількість годин
<i>Модуль I</i>		
1	Фонетика. Вступ. Алфавіт. Класифікація голосних і приголосних. Дифтонги. Виконання вправ.	3
2	Іменник. Граматичні категорії іменника. Характеристика відмін, словникова форма іменників. Визначення основи іменника, називний і родовий відмінок, їх роль у побудові термінів. Неузгоджене означення, способи перекладу. Виконання вправ.	3
3	Граматичні категорії прикметника. Родові закінчення, визначення основи. Виконання вправ.	3
4	Іменники I відміни. Виконання вправ.	3
5	Іменники II відміни. Іменники III відміни. Виконання вправ.	3
6	Системне вивчення прикметників I групи. Дієприкметники минулого часу пасивної форми. Лексика. Виконання вправ.	3
7	Узгодження прикметників I групи з іменниками III відміни. Виконання вправ.	3
8	Закінчення середнього роду. Закінчення жіночого роду. Виконання вправ.	3
9	Особливості відмінювання іменників. Вивчення іменників IV відміни. Вивчення іменників V відміни. Виконання вправ.	3
10	Прикметники III відміни. Виконання вправ.	3
11	Прийменники. Сполучники. Вживання у фармацевтичній термінології. Виконання вправ.	4
12	Фармацевтична термінологія. Рецептатура. Виконання вправ	5
13	Рецепт. Структура рецепта. Виконання вправ	5
14	Сучасні приписи таблеток, драже, супозиторіїв та очних плівок. Виконання вправ	5
15	Міжнародна латинська хімічна номенклатура. Виконання вправ	3
16	Загальні відомості про клінічну термінологію. Виконання вправ	3
17	Грецькі терміноелементи, які позначають назви органів і частин тіла, патологічні стани (частина II). Виконання вправ	4
18	Грецькі терміноелементи, які позначають фізичні властивості, патологічні стани та зміни органів і тканин, терапевтичні і хірургічні способи лікування (частина III). Виконання вправ	4
19	Грецькі терміноелементи, які позначають тканини, органи, секрети, виділення та інше (частина IV). Виконання вправ	4
20	Грецькі терміноелементи, які позначають назви тканин, органів, статі, віку, функціональні і патологічні стани, процеси, фізичні властивості, якості (частина V, VI). Виконання вправ.	3
	Підготовка до підсумкового контролю	2
	РАЗОМ	72

8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Перелік теоретичних питань

1. Написання букв алфавіту.
2. Передача дифтонгів, передача грецьких диграфів.
3. Буквосполучення.
4. Читання лексичного матеріалу.
5. Назвати кількість відмін в латинській мові.
6. Визначення відміни, знаходження основи.
7. Словникова форма.
8. Переклад латинською мовою дослівних анатомо-гістологічних термінів з лексикою різних відмін.
9. Анатомо-гістологічні терміни на неузгоджене означення.
10. Анатомо-гістологічні терміни на узгоджене означення.
11. Структура термінів з неузгодженим і узгодженим означенням.
12. Парадигма I відміни, родові закінчення. Винятки.
13. Написати в словниковій формі 10 іменників I відміни, визначити їх основу, записати в *abl. sing. nom. i gen. Pluralis*.
14. Прийменники *in, sub, cum, ad* з іменниками I відміни. Вирази з ними.
15. Парадигма іменників II відміни, родові закінчення, винятки.
16. Утворення термінів по типу неузгодженого означення з іменниками I-II відміни;
17. Вирази з прийменниками I відміни – *in, sub, cum, ad*.
18. Переклад латинською мовою дво- трьохслівних термінів з узгодженим і неузгодженим означенням.
19. Прикметники I групи, родові закінчення, узгодження з іменниками I-II відміни;
20. Переклад латинською мовою анатомо-гістологічних термінів.
21. Закінчення *Abl. sing., Nom. pl. gen. pl.* іменників і прикметників I-II відміни.
22. Правила середнього роду.
23. Дійсний спосіб теперішнього часу активного і пасивного стану.
24. Умовний спосіб в рецептурі: дієслово *fiō, fiēri*. Сталі рецептурні вирази.
25. Хімічна номенклатура. Назви елементів, кислот, солей, оксидів, складних ефірів.
26. Фармацевтичні частотні відрізки в назвах препаратів, які вказують на хімічний склад препарату, частотні відрізки терапевтичного, анатомічного, фізіологічного і фармакологічного характеру.
27. Ботанічна номенклатура. Вживання ботанічних назв у фармакології. Біліарність.
28. Назва рослини в номенклатурі лікарської сировини.
29. Рецепт: граматична структура, моделі рецептурних прописів.
30. Структура рецепта. Граматична структура рецептурної фрази. Правила виписування рецептів.
31. Розгорнуті і скорочені прописи рецептів.
32. Латинська номенклатура лікарських форм.
33. Додаткові написи в рецептах.
34. Виписка рецептів на тверді, м'які, рідкі лікарські форми.
35. Скорочення в рецептах та читання скорочень.
36. Поняття «клінічний термін». Види клінічних термінів.
37. Структура термінів-комполітів латинською та українською мовою.
38. Словотвір. Латинські прийменники в ролі префіксів.
39. Грецькі префікси. Аналіз термінів-комполітів, записаних латинською та українською мовами.
40. Грецький алфавіт, правила читання буквосполучень та надрядкові знаки.
41. Утворення термінів-комполітів за заданими морфемами та терміноелементами.
42. Утворення термінів назв хвороб запального, незапального та пухлинного характеру.

9. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Протягом вивчення дисципліни всі види діяльності студента підлягають контролю, як поточному (на кожному занятті), так і підсумковому (під час контрольних заходів).

Підсумковий контроль – це діагностика засвоєння студентом матеріалу модулю (залікового кредиту). Вивчення дисципліни закінчується підсумковим контролем у формі заліку.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям теми та під час індивідуальної роботи викладача зі студентом для тих тем і питань, які студент опрацював самостійно і вони не належать до структури практичного заняття.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні модулю (залікового кредиту) – 100, в т. ч. за поточну навчальну діяльність – 60 балів, за результатами модульного контролю – 40 балів. Оцінка за дисципліну виставляється як середня арифметична оцінка засвоєння всіх модулів і має визначення за системою ECTS та за традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

Оцінювання поточної навчальної діяльності

При засвоєнні кожної теми модулю за поточну навчальну діяльність студента виставляються оцінки за бальною шкалою, у межах визначеної для теми кількості балів.

Змістовий модуль 1			
30			
Т 1-3	Т 4-5	Т 6-8	Т 9-10
ПЗ 1	ПЗ 2	ПЗ 3	ПЗ 4
4,5-7,5	4,5-7,5	4,5-7,5	4,5-7,5

Змістовий модуль 1				Інд. робота
30				
Т 11-14	Т 15-16	Т 17-18	Т 19-20	3
ПЗ 1	ПЗ 2	ПЗ 3	ПЗ 4	
4,5-7,5	4,5-7,5	4,5-7,5	4,5-7,5	

Після закінчення вивчення модулю, поточна навчальна діяльність оцінюється шляхом додавання кількості балів, набраних студентом за змістові модулі. Максимальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модулю, з додаванням балів за самостійну роботу, дорівнює 60 балам і ділиться пропорційно кількості змістових модулів. Мінімальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модулю, з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу, дорівнює 36 балам і ділиться пропорційно кількості змістових модулів.

Оцінювання дисципліни

Оцінка А, В, С, D, E виставляється лише студентам, яким зараховані усі модулі з дисципліни.

Конвертація кількості балів з дисципліни у оцінки за шкалою ECTS та національною шкалою

Бали	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно (зараховано)	A
82–89	Дуже добре (зараховано)	B
75–81	Добре (зараховано)	C
67–74	Задовільно (зараховано)	D
60–66	Достатньо (зараховано)	E
35–59	Незадовільно (незараховано)	FX
1–34	Не допущений	F

Оцінка з дисципліни FX, F виставляється студентам, яким не зараховано хоча б один модуль з дисципліни після завершення її вивчення.

Оцінка FX виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали підсумковий контроль. Вони мають право на повторне складання не більше 2 разів під час канікул та впродовж 2 (додаткових) тижнів після закінчення семестру за графіком, затвердженим ректором.

Студенти, які одержали оцінку F по завершенню вивчення дисципліни (не виконали робочу програму хоча б з одного модулю, або не набрали за поточну навчальну діяльність з модулю мінімальну кількість балів) повинні пройти повторне навчання за індивідуальним навчальним планом.

10. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Закалюжний М. М., Паласюк Г. Б. «Латинська мова і основи медичної термінології». Тернопіль, «Укрмедкнига». – 2004. – 224 с.
2. Є. М. Шевченко. Латинська мова і основи медичної термінології: Навч. посібник 7-е вид. – К. : ВСВ "Медицина", 2011. – 240 с.
3. Світлична Є. І., Толлок І. О. Латинська мова. Підручник. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 440 с.

Додаткова:

1. «Міжнародна анатомічна номенклатура». Український стандарт. К. : «Здоров'я» 2001. – 225 с.
2. Болотина А. Ю. Медицинский словарь (русско-немецкий и немецко-русский): Ок. 70 000 терминов/ А.Ю. Болотина. – М. : "РУССО", 2001. – 776 с.
3. Бухарина, Т. Л. В.Ф Новодранова, Т.В. Михина. Основы медицинской терминологии в курсе латинского языка. – М. : Медицина, 2006. – 349 с.
4. Цисык А. З. Латинский язык: учебник для студентов учреждений, обесп. получение высш. мед. образования. – Минск: ТетраСистемс, 2006. – 448 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

1. http://www.knigi.com.ua/buchtipp/medicina.i.zdorov_e/531100942x.html
2. <http://www.neive.by.ru/nauka/latin.html>
3. <http://linguaeterna.com/vocabula/>